

TELKI napló

A faluközösség havonta megjelenő hírlapja

XVI. évfolyam 7. szám

www.telki.hu

2011. július

Javult a kátyúhelyzet

Kátyúk. Senki sem szereti őket. Nap mint nap kénytelenek vagyunk kerülgetni ezeket az úthibákat szerte az országban, és valljuk be őszintén, igencsak zavaróak.

4. oldal

Barangolás a Gyimesek völgyében

Csend és nyugalom. Csak a folyó zubogó hangja hallatszik a távolból. Reggeli szellő simogatja meg még álmos arcunk. Hideg van. A felkelő nap sugarai jelennek meg a hegycsúcsokon. Forró kávékat iszogatva nézzük ezt a gyönyörű tájat, mely körbeölel minket. Rohanó életünkben, mindennapi gondjaink mellett, csak álmodozni tudunk ilyen helyekről. Pedig létezik ez a hely!

6-8. oldal

Radnóti Miklós:

Hajnali kert (részlet)

...és fordul már a hallgatag
virágok szára, jár a fény
s megvillan rajtuk néhol,
nesz támad itt, toll villan ott,
s kakaska kukkorékol.
Rígó pityeg választ s a kert
susogni kezd, minden bokor
alján apró fütyü bujdokol,
kibomlik sok hüvös levél,
s felfénylik itt egy szalmaszál
a fűben és két ág között
kis pókok fényes szála száll.

Ülünk a fényben, hallgatunk,
fejünk felett a nap kering
s lehellelével szárogatja
harmattól nedves vállaink.

Egy kis megnyugvás

Bosszantó, de sajnós településünkön is több esetben történt betörés az utóbbi hónapokban. A körzeti megbízott intézkedésének és a hatékony nyomozó-munkának köszönhetően azonban végre történt valami.

5. oldal

Óvoda avató és nyárbúcsúztató utcabál

2011. augusztus 28-án, vasárnap délutántól késő estig Óvoda avató és nyárbúcsúztató utcabál lesz a telki Pipacsvirág Általános Iskola előtti parkban.

14. oldal

A polgármester naplója

A víz nem folyik felfelé

A tavalyi év rendkívül csapadékos volt. A talaj mélyen átázott, a hirtelen érkező, özönvízszerű felhőszakadások során lehulló csapadékot a talaj már nem volt képes elszikkasztani, és a víz akadálytalanul zúdult le a felszínen, megmutatva erejét és igazolva a régi bölcsességet, miszerint a víz nem folyik felfelé, sőt, a víz az úr! Rengeteg kárt és még több bosszúságot okozott az eső.

Még csak a nyár derekán járunk, de már most is belekóstolhattunk néhány erősebb viharba, zivatarba. Úgy tűnik, az elmúlt időszak aszályos éveinek búcsút mondhattunk. A szakemberek is ezt jóslták, csak persze nem hittünk nekik. Hiába riogattak klímaváltozással, hiába mondták, mondják, hogy a beépítettség növekedésével, a házak, aszfaltozott utak számának növekedésével exponenciálisan nőnek majd a vízkárok, nem hallottuk meg a hangjukat. Hiába figyelmeztetnek a természetvédők, hogy az erdőirtás korábbi gyakorlata, miszerint egyes részeket tarra vágnak, majd újra telepítenek, nem járható akkor, amikor hegyvidéki területen, az erdő közvetlenül szomszédos egy-egy településsel. Egy-egy

ilyen irtás után a lefolyási tényezők radikálisan megváltoznak, a növényzet már nem fogja meg a vizet, és komoly problémát okozhat az erózió, egyes helyeken akár földcsuszamlásokhoz, iszapárhoz is vezethet. Ráadásul az erdő területén lévő övárkokat is részben betemették. Így tényleg semmi sem állítja meg a vizet, még csak átmenetileg sem.

Minden komolyan vehető tudományos előrejelzés szerint egyre hektikusabb időjárásra kell számítanunk. Az elmúlt évek során minden esztendőben megdőlt néhány időjárási rekord. Nem úgy tűnik tehát, hogy a tavalyi helyzet egyedi és kivételes lett volna. Ideje levonni bizonyos következtetéseket helyi és országos szinten is.

Egy hegy mellett élünk. Telki is jórészt a hegyoldalba épült. Aki ismeri a környék régi térképeit, vagy beszélget régebb óta itt élőkkel, netán maga is itt született, tudja, hogy korábban számos igen komoly befogadó méretű vízelvezető árok haladt keresztül olyan területeken, ahol ma lakóházak állnak. Ezeket az árkokat jórészt betemették, majd a földet kiparcellázták. A parcellázási láz idején természetesen az utcákat, utakat is úgy jelölték ki, hogy a lehető legkisebb legyen az út, és legnagyobb az eladható telek. Tehát vízelvezető árkokat nem terveztek szinte sehova. Ahol józanul méretezett árkokat találunk, amelyek le is futnak a befogadó patakig, azok mind régi árkok, még a rendszerváltás előtti időkből.

Az utak építésénél sem fordítottak figyelmet a csapadékvíz elvezetésére. Az utak szinte sehhol nincsenek úgy profilozva, hogy az úttest maga,

vagy az úttest közepén, vagy ha az út a domborzat lejtésére merőleges, akkor a domb felé döntve az út magasabb peremén képes legyen legalább a víz egy részét le-, és ne a házakra vezetni. Ez alól kivétel a Hóvirág utca gyűjtőúti szakasza, amely árok nélkül is képes a régi árokig terelni a csapadékot. Szükség is van rá, zivatar idején lábszárközépig érő vad áradat zúdul le rajta.

A párhuzamos Tulipán utcán ezzel szemben úgy hömpölyög le a víz, hogy visz mindent, még magát az utat is. A körforgalom torkolata minden eső után iszappal, törmelékkal van ellepve. Érdekes, hogy a mellette lévő öreg árok ilyenkor szinte száraz. Régen a vizet az árok vezette el. Most félig-meddig az út. És a kertek.

Ha a meglévő árkok mellett haladunk, az a hamis illúzióknak támadhat, hogy mégiscsak van valamilyen árokrendszerünk. De aki veszi a fáradságot és végigköveti az árkokat, hamar rádöbben, hogy a legtöbb árok nem torkollik sehova. Egyszer csak végük szakad. Ezek az árkok csak szikkasztó árkok, nem a tervezett felszíni csapadékvíz-elvezetési rendszer részei, hiszen ilyenünk nekünk nincs. Az árkok nem állnak össze rendszerré, nem torkollanak vízgyűjtőbe, vagy az azt megelőző záportározóba, és nincsenek megfelelően méretezve sem.

A völgyben a régi térképek mocsarat jelölnek. Most is nádas nő ezen a területen, a békák és a vízisiklók öröme. A feljebb lévő

területet Vízivárosnak hívták. A régi, burkolt árok mérete elgondolkodtatóan nagy. Ha régen, amikor még tizedennyi volt a leaszfaltozott, beépített terület, ekkora árkokra volt szükség, akkor most miért nem terveztünk semekkora árkot sem? Miben bízunk? Hogy majd megdumáljuk a vízzel, hogy felfelé folyjon? Hogy "megoldjuk okos-ban" a gravitációval?

Sokan keresnek meg panaszaikkal. Olyanokat hallok, hogy átzúdult rajtuk a víz az erdő felől, befolyt egy kisebb patak a házukba, elöntötte a víz a kertet, a veteményt, ázik a pince, szivattyúzni kell a vizet a lakás céljára kialakított szuterénből, állandó patak folyik át az úton, hordalék zárja el az aszfaltozott utat, elvitte a víz az út szélét, kisebb tó gyűlt össze a ház előtt...

Oldjuk meg! Most.

Nekilátunk, de gyors eredményt

nem fogunk tudni felmutatni.

Kapzsiság és rövidlátás. Ország-szerte ez határozta meg a településfejlesztéseket. A vízelvezetés soha nem volt „buli”, azon keresni nem lehet, csak költeni rá sokat úgy, hogy lehet, hogy soha nem is lesz rá szükség. Néhány aszályos év elég ahhoz, hogy a szakértők és tudósok, no meg a józanul gondolkodók érveit a szőnyeg alá seprjék. Most meg itt a baj, lehet utólag megfizetni mindent kamatos-tul. A víz nem folyik felfelé. És ingyen ebéd sincs. A két örökbecsű bölcsesség, közhely itt találkozik. A mulasztásokért fizetnünk kell.

A felszíni csapadékvíz elvezetésének megoldása, a rendszerbe állított árkok, védő övárkok, szikkasztógödrök, záportározó építése messze meghaladja erőnket. Húsz év mulasztásait nem lehet egy vagy akár négy év egyébként is szűkös költségvetéséből pótolni. De a munka nem halogatható!

A következő időszakban felülvizsgáljuk a felszíni csapadékvíz elvezetésének terveit. Ahol kell, újra tervezzük, és lesz, ahol aktualizálunk. A lejárt engedélyeket pedig meghosszabbítjuk. Hidrológus bevonásával vizsgáljuk meg a mélyen fekvő területeket, hogy szakmailag megalapozott megoldást dolgozhassunk ki.

Településközi összefogással lobbizunk azért, hogy a Közép-Magyarországi régió települései is pályázhassanak forrásokért. Mert eddig a mi területünk ki volt zárva a pályázatokból azzal az indokkal, hogy ez egy gazdag régió, oldjuk meg magunk a problémáinkat. A feladatok azonban nagyságrendekkel haladják meg lehetőségeinket, így irreális, hogy saját erőből építsük meg védműrendszerünket.

Magát az elvet sem tudom elfogadni. Az élet- és vagyon védelme nem függhet jövedelmi viszonyoktól. Minden élet ugyanannyit ér. A preventív lépések pedig mindig kevesebbe kerülnek az államnak, mint az utólagos kármentés és

ezek járulékos költségei.

Az új utak építésénél, a felújításoknál a vízelvezetés kérdését meg kell oldanunk.

Tárgyalni fogunk az erdő kezelőivel az övárak visszaállításáról. Kitisztítjuk a patakmedret, záportározót tervezünk.

Minden eső után felülvizsgáljuk a meglévő árokrendszert, és ha kell, gépekkel távolítjuk el a víz lefolyását akadályozó nagyobb ágakat, törmeléket, melyek gátolják a víz lefolyását. Az utakat az esők után megtisztítjuk a hordaléktól.

Felszólítjuk a lakókat, hogy az előttük lévő árkokat tisztítsák, a tisztítást pedig ellenőrizni fogjuk. Az eltávolított üledéket ütemezetten elszállítjuk.

Felhívjuk a lakók figyelmét arra, hogy ne vezessék ki telkükről a csapadékvizet és csatornába se kössék ereszeiket. Ellenőrzéseket fogunk végezni és bírságokat fogunk kiszabni.

A lehetőségek szűkösek, de amit lehet, megteesszük. Ha megnyílik valamelyik pályázati lehetőség, azonnal megépítjük a hiányzó árokrendszert. Addig pedig kis lépésenként, apránként próbálunk javítani a helyzeten.

Ne feledjük: a víz az úr!

*Deltai Károly
polgármester*

Javult a kátyúhelyzet - eggyel kevesebb ok a bosszankodásra

Kátyúk. Senki sem szereti őket. Nap mint nap kénytelenek vagyunk kerülni ezeket az úthibákat szinte az országban, és valljuk be őszintén, igencsak zavaróak.

Sajnos Telkiben is sokszor találkozhat(t)unk ezzel a jelenséggel, ugyanis a murvás útszakaszokat az időjárás és sok más tényező is rendszeresen tönkreteszi. A meredekebb részeken elég egyetlen árva zivatar, hogy elmossa az utat. Az aszfaltozott utakon más a helyzet, de ott is rendszeresen előfordul, hogy megjelennek a kátyúk.

Telkiben azonban végre történt valami. Nemrég több kátyús útszakaszt teljesen felújítottak, „újraszönyegezve” az egész úttestet. A javítások elsősorban az úgynevezett ütőkátyúk eltüntetésére irányultak, de több kisebb úthibát is sikerült felszámolni. És

ami talán ennél is lényegesebb, az maga a technológia. Ezúttal ugyanis nagy hangsúlyt fektettek a tömörítésre, hengerelésre, és az sem mellékes, hogy – elsősorban a Hosszúhátan - a meredekebb útszakaszokon „mart aszfalttal” történt a kátyúzás. Ez az anyag ugyanis rendkívül jól tud kiékelődni és a magas hőmérséklet, valamint a forgalom hatására jobban összeáll és ezáltal tartósabb megoldást nyújt az időjárás okozta viszontagságok elkerülésére.

A Hosszúhát, az Öreghegy és az Újfalú számos útján már megtörténtek a javítások és várhatóan még több helyen megindulnak hamarosan a munkálatok. Nagyszabású útjavítási program indult tehát újtárá településünkön, és remélhetően ezáltal sokkal kevesebb okunk lehet a bosszankodásra Telki belterületi útjain.

Vége az áradásnak

Végre nem kell a falu mélyebben fekvő területén, az Alsó-Völgy utában és környékén sem árvíztől tartani, mivel az újonnan kiépített vízelvezető árkok remekül funkcionálnak és elvezetik a nagy mennyiségben érkező csapadékot.

Beszámoló a képviselő-testület üléséről

2011. június 28.

A Budaörsi Rendőrkapitányság, Buda- keszi Rendőrőrs 2010. évi munkájáról és Telki közbiztonságának értékelése

A testület megtárgyalta és elfogadta a Budaörsi Rendőrkapitányság vezetőjének Telki közbiztonsági helyzetéről, továbbá a közbiztonság érdekében tett intézkedésekről és az azzal kapcsolatos feladatokról készített beszámolóját.

A polgármester jutalma

A testület Deltai Károly polgármestert bruttó három havi bérének megfelelő összegű jutalomban részesítette.

A Helyi Építési Szabályzat és Szabályo- zási Terv módosításának előkészítése, megállapodás

A testület megállapodásokat kötött a HÉSZ módosítását kezdeményezőkkal, az érintettekkel, az abban érdekeltekkel.

Telki belterületi úthálózatának forgalomtechnikai terve

Szakértő bevonásával áttekintették, majd a képviselők megtárgyalták, valamint jóváhagyták Telki belterületi úthálózatának forgalomtechnikai tervét.

Telki egyes területrészeinek elnevezése

Korábban is megírtuk, hogy Telki egyes részei új elnevezést kapnak – ezt most a testület hivatalosan is jóváhagyta.

Tanulmányi ösztöndíjakról szóló rendelet megalkotása

Elfogadták a tanulmányi ösztöndíjakról szóló rendeletet.

Telki község környezetének védelméről Megalkották Telki környezetének védelméről szóló rendeletet.

A zaj- és rezgés elleni védelem helyi szabályozásáról

Elfogadták a zaj- és rezgésvédelemről szóló rendeletet és polgármesteri engedélyhez köthették a nem lakóingatlanokban, magánterületen történő zajkeltést is.

Az avar-és kerti hulladékok égetéséről, valamint a háztartási tevékenységgel okozott légszennyezés helyi szabályo- zásáról szóló rendelet megalkotása

Megszavazták az avar-és kerti hulladékok égetéséről, valamint a háztartási tevékenységgel okozott légszennyezés helyi szabályozásáról szóló rendeletet.

A közterületek elnevezéséről, valamint azok jelöléséről szóló rendelet megalkotása

Elfogadták a közterületek elnevezéséről, valamint az azok jelöléséről (számozás) szóló rendeletet.

A településképet meghatározó reklámok, homlokzati szerkezetek és köztárgyak elhelyezése

A testület megalkotta a településképet meghatározó reklámok, homlokzati szerkezetek és köztárgyak elhelyezéséről szóló rendeletet. Emellett úgy döntöttek, hogy a településen létrehoznak egy, a helyi vállalat-

kozások cégéreinek helyet biztosító táblát.

Alkalmi vásár működtetése

A testület döntése szerint a Pajtánál egy alkalmi vásárnak adnak teret a jövőben.

Az óvoda és iskola épületek üvegezett ajtóinak törés elleni védelme

A gyerekek biztonsága érdekében döntöttek az óvoda és az iskola épületében lévő üvegek törés elleni védelméről.

Az Orgona utca bővítéséhez kapcsolódó térítésmentes területátadás

A testület az Orgona utca a HÉSZ és az Szabályozási Terv szerinti szabályozási szélességének kialakítása érdekében ingatlanrendezési szerződést köt a Telki, Orgona utca 1019/1, 1019/4 és 1020/2 hrsz-ú ingatlanok tulajdonosaival.

Defibrillátor beszerzése, elhelyezése

Úgy döntöttek, hogy két defibrillátort helyeznek el Telkiben, így a jövőben településünk minden részéről gyorsan elérhető lesz az újraélesztő készülék. Az egyik újraélesztő készülék a Telki Kórház felajánlása.

Július 13.

Budaörs Város képviselő-testülete a költségvetés intézményi működtetés érdekében úgy döntött, hogy a Budaörs által fenntartott óvodák és tagóvodák, valamint az általános iskolák és tagintézményeik fenntartói jogát 2011. szeptember 1-jétől át kívánja adni a Budaörs Kistérség Többcélú Társulása részére. A tárgyalások folyamatban vannak.

szb

Egy kis megnyugvás

Bosszantó, de sajnos településünkön előfordult néhány esetben betörés az utóbbi hónapokban.

A körzeti megbízott intézkedésének és a hatékony nyomozómunkának köszönhetően azonban végre történt valami.

A rendőrség ugyanis őrizettbe vett több, vélhetően Telkiben is bűntényeket elkövető személyt. Olyanokat, akik a gyanú szerint rendszeresen „portyáztak” falunkban, és feltehetően értéktárgyakat tulajdonítottak el magánházakból.

Ennek kapcsán fontos megemlíteni, hogy a Budaörsi Rendőrkapitányság állománya állandó alkalmazottakkal bővült, így a jövőben Farkas Flórián körzeti megbízottunk sokkal többet tud majd településünkön járőrözni.

Semmi sem pótolhatja viszont személyes óvatosságunkat. Még a nagy melegben se hagyjuk éjszaka nyitva földszinti ablakainkat, esetleg ajtóinkat, és napközben is érdemes zárunk kertkapunkat, bejárati ajtóinkat. Ha a kertben tartózkodunk,

mindig gondoskodjunk róla, hogy idegenek ne juthassanak be a házukba, és pénztárcánkat, autókulcsunkat, illetve más értéktárgyainkat se hagyjuk sohasem olyan helyen, ahonnan az illetéktelenek könnyedén eltulajdoníthatják.

Bármennyire is jó környék Telki, akármennyire is jó országos viszonylatban a bűnügyi statisztikánk, tegyünk meg mindent azért, hogy ne mi legyünk a következő áldozatok!

szb

Barangolás a Gyimesek völgyében

„A Gyimesek völgye egyetlen végtelen utca, egyetlen pántlikaként tekeredő utcásor a három ékes füzért alkotó település: Gyimesfelsőlok, Gyimesközéplek és Gyimesbükk. A pántlika végén ott ékeskedik a múltunk történelmében élő, számunkra már csak álmainkban létező „régi vámház”, a történelmi Magyarország „ezeréves határa.”

Orbán Balázs

Csend és nyugalom. Csak a folyó zubogó hangja hallatszik a távolból. Reggeli szellő simogatja meg még álmos arcunk. Hideg van. A felkelő nap sugarai jelennek meg a hegycsúcsokon. Forró kávékat iszogatva nézzük ezt a gyönyörű tájat, mely körbeölel minket. Rohanó életünkben, mindennapi gondjaink mellett, csak álmódzni tudunk ilyen helyekről. Pedig létezik ez a hely!

A Keleti-Kárpátokban a Székelyföld peremén, az egykori Csíkszékben, a Fügés telek nevű hegycsúcs alatt eredő Tatros folyó felső völgyében. A neve: Gyimes völgy. A XVII. század végéig az akkori védelmi rendszernek megfelelően, lakatlan területnek hagyták és csak magaslati pontokon álltak lármafák. Ha ellenség közeledett, az őrség hang- és fényjelekkel riasztotta a lakosságot. Ezek az örök voltak „csángátók” (csengetők). Az is elhíhető, hogy a gyimesi csángók innen kapták a csángó elnevezést. A Gyimes völgy közigazgatásilag három egymásba olvadó községre oszlik: Gyimesfelsőlok, Gyimesközéplek és Gyimesbükk.

Telki 2011. május 14-én Gyimesbükk községgel megkötötte első testvérvárosi megállapodását, amely elősegíti a határon túli magyar kapcsolatok fejlesztését és a közös hagyományok ápolását.

Az ezeréves határon fekvő kis település megannyi történelmi eseménnyel bír. Az utolsó tatár betörés 1694-ben volt, amelyet a csíkiak visszavertek. Miután elmúlt a fenyegető betörés, a Gyimesi szoroson keresztül fokozatosan megindult a békés kereskedelmi élet, ami elősegítette a lakatlan terület lassú benépesedését. Az ott megforduló szegényebb székelyek, látván a jó, „kövér”, pihent földeket, kaszálókat és legelőket, egyre nagyobb számban vonzódtak, húzódtak e vidékre. Ingyen vagy egy-két veder túróért engedélyt szereztek az illető község bírójától a legeltetésre. A letelepedésük eleinte ideiglenes jellegű volt, esetleg csak nyárra, vagy egy-két évre szólt, ezért csak kicsi egyszobás és egyszerű bútorzatú házat, szállást építettek. Idővel megszokták, megszerették e helyet, amely nyugodt megélhetést biztosított számukra, s így véglegesen letelepedtek, rendes házat építettek

Jellegzetes gyimesi táj

maguknak és családjuknak. E békés betelepülők számát szaporították a katonaszökevények.

A Gyimesiek hagyománytudatában úgy él, hogy ősük, akik elsőnek telepedtek le erre a világtól elzárt és akkor még lakatlan, erdő borította vidékre, több okból telepedtek le. Az 1764-es madéfalvi veszedelem alkalmával elmenekült székelyek

Az 1974-ben (a kommunizmus idején) épült katolikus templom kívülről és belülről

lopózkodtak vissza Székelyföldre, a szülőföld peremére. Így a Gyimes völgyében, a havasokban telepedtek le. A gyimesi nép véleménye megegyezik abban, hogy a Gyimes völgyébe betelepedett emberek bujdosó, menekülő emberek voltak, mert hol Moldvába menekültek, hol Moldvából jöttek vissza a Székelyföld peremvidékére.

Mit írnak az írásos elfogadható bizonyítékok Gyimesről és a gyimesi csángó településekről?

Földrajzi fekvésénél és adottságánál fogva a Keleti-Kárpátokban lévő Gyimesi szoros az évszázadok során fontos szerepet játszott mind kereskedelmi, mind politikai szempontból. Itt haladt át azon járható utak egyike, amely Erdélyt összekötötte Moldvával. A gyimesi szoroson áthaladó kereskedelmi útvonal jelentősége abból is kitűnik, hogy Bethlen Gábor, Erdély fejedelme a szorosban várat építtetett, mely bástyaszerűség volt, és megfelelt egy megfigyelő őrpont követelményeinek. Ma is állnak a megfigyelő őrpont romjai, amelyet Rákóczi várak hívnak. A Székelyföldet bejáró és azt páratlan részletességgel lejegyző Orbán Balázs az 1866-os években azt írja, hogy ez a hegyszoros nem néptelen és pusztá, hanem a Tatros folyó mellett és annak mellékvölgyeiben csoportosan - néhol szétszórva -, csinos, tiszta, havasi lakók tűnnek elő. A bérceken nyájak, a völgyben mozgalmas munkás nép nyüzsög.

Ez a szoros 250 évvel ezelőtt még lakatlan volt, de az első letelepültek jóléte, és a székely nép előtt oly kedves havasi élet, a már elszigeteltségüktől fogva szabadabb és függetlenebb lét mindinkább vonzotta a székelyeket, s ezért a már túlnépesedett falvak szegényebb része szívesen húzódott ide.

Milyen a gyimesi ember?

A gyimesi kifejezetten jó kedélyű, mulató nép, aki szívesen fogadja és szereti a jó szándékú látogatókat, de megérzi, ha becsapják, és nagyon nehezen felejt, illetve bocsát meg. Nem kér nagy köszönetet a jóságáért, csak tiszteletet.

Történelmi emlékhely

Az Ezeréves határ – háttérben a Rákóczi vár

Milyen is lehetne az a nép, amelyet a természet tanított az életre, a küzdelemre, az öröme, a munkára, az állatok és növények barátságára, a fenyvesek halk suttogása a szép beszédre, a lelki tisztaságra és a dalra! Nem kell csodálkozni azon sem, hogy ennyi gyönyörű dal született ezen a vidéken.

Az ide települtek kezdetben állattartással foglalkoztak. A mindennapi betevőt igen sok munkával tudták előteremteni, mivel a gyenge termőföld csak a pityókának (krumpli) kedvezett. E barátságos nép fő eledele a tej és az abból készült termékek voltak. Minden család állattartással foglalkozott.

A gyimesi ember a gyermekeinek sok munkát adott, de ugyanakkor nagy szabadságot, természetismeretet és természet iránti szeretetet tanított nekik. A gyimesi gyerekek a hó elolvadásával az esztenára (az állatok nyári szállására) mentek az állatokkal, és addig ültek ott, ameddig az első hó leesett. Csak ünnepekre jöttek le a faluba. A szülők kaszálták a fűvet, szárították a szénát, hogy legyen eledelük az állatoknak télire, de a vasárnapokat és ünnepnapokat szigorúan megünnepelték, mert a gyimesi nép katolikus.

Amennyivel rövidebbek voltak a nyári esték, annál hosszabbak a téliek. Ekkor kerültek sorra a fonók (guzsalyasok), amikor dolgozva és szórakozva ütötték el az időt. A hosszú, téli estéken az asszonyok fontak, csipkét horgoltak, hímezték, cérnát sodortak. A férfiak is dolgoztak a fonókban, gereblyefogakat faragtak, orsókat készítettek és szórakoztatták a lányokat, asszonyokat. A legények lesték, amikor a lányok leejtették az orsót, odaszöktek, felvették, de csak csókért adták vissza.

A felújított 30-as számú vasúti őrház az Ezeréves határon

Mise – Pünkösöd – 2011

A fiatalok fonójátékokat játszottak: „sirülj, sirülj kicsi szék”, rókázás, macskázás, dungózás, „kútba estem ki húz ki”, és sok más érdekes játék volt a szórakozásuk. A játékokat csak a fonó végén lehetett folytatni, miután lefogyott a fonnivaló a guzsalyról. Voltak, akik tudtak hegedülni, citerázni, furulyálni és ők húzták a talpalávalót, mikor is mindenki táncra perdült.

És hogy miért pont Gyimesbükk? Hogyan került egyáltalán kapcsolatba a messze fekvő település és Telki? Mi a gyakorlati célja e két település kapcsolatának? Következő számunkból megtudhatják.

Baltási Cecília

Gyimesbükk Fő utcája télen, a templomtoronyból

Mise Pünkösdkor a kontumáci kápolnánál, 2011-ben

Magyar vonat az Ezeréves határon 2011-ben

TUDNIVALÓK AZ IVÓVÍZRŐL

A víz akkor minősül ivóvíznek, és csak akkor szolgáltatható, ha a vízben lévő anyagok a jogszabály által megszabott szigorú határértékeket nem haladják meg.

Társaságunk ellátási területén a – Tatabányán kitermelt kiváló minőségű – karsztvíz minden szennyeződéstől mentes, így biztonsággal fogyasztható. Minősége annyira kiemelkedő, hogy 2009 nyarán – a kitermelés helyén – ásványvízzé minősítették azt.

Vízkeménység

A víz összes keménységét a benne oldott kalcium- és magnézium-sók mennyisége adja.

Mértékegysége a CaO mg/l. A korábban használt német keménységi fok (nk°) a mindennapi életben még ma is elterjedt. 1 nk° megfelel 10 CaO mg/l-nek.

Az ivóvíz élvezeti értékét és a mosáshoz használt víz hatékonyságát részben az ivóvíz keménysége határozza meg. A keményebb víz jobb ízű.

A víz keménység szerinti osztályozása	
nk°	keménység
0–7	nagyon lágy
7–14	lágy
14–21	közepesen kemény
21–35	kemény
35 felett	nagyon kemény

Társaságunk szolgáltatási területén az ivóvíz átlagos keménysége **22-24 nk°**.

Összehasonlításképpen néhány adat:

Terület	Keménység nk°
Budapest	14-15
Északmagyarországi RV Zrt.	16-20
Dunántúli RV Zrt.	14-26
Pécsi Vízmű Zrt.	21-26
Bakonykarszt Zrt.	21-33

A magyar jogszabályok (201/2001-es kormányrendelet) és az EU egyaránt legalább 5 nk és legfeljebb 35 nk között fogadja el a vízkeménység értékeit.

A kemény víz hatásai

A víz nem csak szomjoltó, de fontos ásványi anyag beviteli forrást is jelent szervezetünk számára. A kemény víz – a közvélekedéssel ellentétben – a szervezet számára egészségügyi szempontból

kifejezetten kedvező hatású, egészséges.

A kalcium fontos építőanyaga a fogaknak, csontoknak és nélkülözhetetlen a véralvadásnál (egy felnőtt embernek naponta 800 milligrammra van belőle szüksége).

A magnézium az idegekre és az izomzatra hat (napi szükséglet 300-400 mg), hiánya az artériák szűkülését és a szívinfarktust segíti elő.

A kemény víz további előnyei:

- A kemény víznek nagyobb az élvezeti értéke, bár ez viszonylag szubjektív megítélés alá esik.
- A kemény víz előnye, hogy kisebb korróziós hatása miatt kevésbé oldja ki a nehézfémeket a vezetékekből, így azok nem kerülnek az ivóvízbe.
- 17 országban 1957 óta publikált több mint 80 tanulmány adatai alapján a WHO kimutatta, hogy jelentős egybeesés van a kemény vízzel ellátott területek és az alacsonyabb szív- és érrendszeri megbetegedések, valamint a magas vérnyomás ritkább előfordulása között.
- Ha kemény vízben készítjük az ételt, főzés során kevésbé oldódik ki az ételből a kalcium, a magnézium és egyéb ásványi anyagok.

A kemény víznek vannak hátrányai is. Ez abban jelenik meg, hogy 60 °C fölé melegítve vízkő válik ki a háztartási fűtőberendezésekben és lerakódik azok falára, valamint kemény víz esetén kicsivel több mosóporra van szükség a mosáshoz. Sajnos a reklámok rendkívüli mértékben eltúlozzák a kemény víz okozta problémákat. A vízkőlerakódási gondok vízkőoldó szerrel, illetve annak környezet-kímélő változatával, például ecettel viszonylag könnyen orvosolhatók. (A mosógép esetében a havonta egyszer elvégzett 90 °C-os ecetes, üres mosás és a folyékony mosószer használata kielégítő megoldás.)

A vízkő képződés megakadályozásának egyik lehetséges módszere a hálózati víz vegyszeres kezelése. Ez a gyakorlatban annyit jelent, hogy a vízbe keménység stabilizáló vegyszert – polifoszfátot – juttatnak. A polifoszfát a melegítés során is oldatban tartja a keménységet okozó sókat, ezáltal akadályozva meg azok kirakódását, azaz a vízkőképződést.

Polifoszfát adagoló a fogyasztásra nem kerülő használati melegvíz kezelésére

alkalmazható. A polifoszfát adagolót közvetlenül a háztartási készülék elé célszerű beépíteni a gazdaságos üzemeltetés, illetve a felesleges vegyszeradagolás elkerülése miatt. Az így kezelt víz főzésre, illetve fogyasztásra csak a megfelelő engedélyekkel rendelkező polifoszfát alkalmazása esetén alkalmas. Számos esetben használnak ún. ioncserélőket, amelyeken áthalad a víz és a benne levő Ca- és Mg-ionok – a szervezetünknek nagyon fontos ásványi anyagok – cserélődnek nátrium-ionokká. A nagyon lágy víz veszélyes lehet, nem szabad szolgáltatni. Só bevitelének hiánya a szervezet ionegyensúlyának felborulásához, gyengeséghez, fáradtságához, fejfájáshoz, majd izomgörcsökhöz, szívritmuszavarokhoz, akár szívmegeálláshoz és halálhoz vezethet.

Társaságunk is foglalkozott a vízke-ménység kezelésének lehetőségével, de az alábbiak miatt nem vezettük be:

- Az általunk szolgáltatott kiváló minőségű karsztvíz fogyaszthatóságának előnyei, értékes tulajdonságai elvesznének, ezeket a vegyszeradagolás jelentősen csökkentené, elrontaná.
- A háztartási hőkészülékekben keletkező lerakódások csökkentésére felesleges és rossz megoldás a teljes vízmennyiséget kezelni, majd aztán a keletkezett szennyvízből mint szennyezőanyagot eltávolítani. (Nem utolsó sorban mind a víz, mind a szennyvíz ágazaton költség-növekedést okoz).
- Tapasztalataink szerint a mágneses elven működő eszközök legfeljebb helyi védelmet nyújtanak és nem garantálják a teljes hálózat vízkőmentességét.

Miért igyunk csapvizet?

Azért, mert számos, a szervezetünk számára szükséges ion, nyomelem található a csapvízben.

Azért, mert üdít, frissít, a legjobb szomjoltó;

Azért, mert könnyen hozzáférhető;

Azért, mert elérhető áron megkaphatjuk;

Azért, mert biztonsággal fogyasztható;

Azért, mert ellentétben az üdítőkkel nem hízlal;

Azért, mert a víz maga az élet.

Tájékoztató az óvodai felvételtől

Születési év	Beiratkozók száma	fiú	lány	telki lakos	Nyáron költöznek	Szeptember 1. után töltik be a 3. évet	Nem telki lakos
2005	3	3		1	2		
2006	9	3	6	6	2		1
2007	28	19	9	25	3		
2008	59	35	24	51	4	22	2
2009	3	2	1	3			
összesen	102	62	40	86	11	22	4

A 2011/2012-es nevelési évre 102 gyermek felvételét kérték a szülők.

Közülük 66 gyermeket felvettünk. Ők mindannyian Telki lakcímmel rendelkeznek, és betöltötték a 3 évet vagy már idősebbek.

11 kisgyermek még nem rendelkezett telki lakcímmel, az ő felvételi kérelmüket a lakcím bejelentés után bíráljuk el.

20 gyermek 2011. szeptember 1-ig nem tölti be a 3 évet, ők csak akkor jöhetnek óvodába, ha elmúltak 3 évesek.

A 11 és a 20 gyermeknek is megvan az óvodai férőhelye, szerepelnek a csoportnévsorokban.

2012-ben tölti a 3. életévét 3 gyermek, őket akkor tudjuk felvenni, ha addig nem töltjük fel a férőhelyeket a náluk idősebb jelentkezőkkel.

3 gyermeket nem vettünk fel, mert nem telki lakosok.

Megtartottuk az új gyermekek szüleinek a szülői értekezletet, ahol elmondtuk a fontos tudnivalókat, és a gyermekek csoportba osztását.

Az új óvodába kiköltözik a Margaréta csoport, a másik vegyes

életkorú csoportba 26 gyermek fog járni.

A régi óvodában és az új óvodában összesen 209 gyermek lesz a következő nevelési évben.

2004 óta most először tudunk felvenni minden Telkiben lakó gyermeket a Telki Óvodába.

Az új óvoda két csoportjába 52 gyermek fog járni szeptember 1-től. Velük 4 óvodapedagógus és 2 dajka néni foglalkozik. Az ellátásukat 1 konyhas néni és egy takarító néni is segíti.

A régi ovit Harangvirág úti óvodának, az új óvodát pedig Tengelice úti óvodának fogjuk hívni. A Tengelice úti óvoda a Harangvirág úti óvoda tagintézménye.

A Harangvirág úti óvoda jelenleg pihen, tisztul és szépül, a Tengelice úti óvoda alig várja, hogy fogadhassa a gyerekeket. Mi már tudjuk, hogy nagyon szép!

A két óvoda hivatalos neve :

Telki Óvoda

Székhelye:

2089 Telki, Harangvirág u. 3.

Majer Györgyné
óvodavezető

Óvodás lesz a gyerekünk!

A legtöbb gyermek három éves korában kerül ki először hosszabb időre, - napi rendszerességgel - a meleg családi fészekből. Eddig is el-elment játszani, felfedezni, de mindig látótávolságon belül volt az anyja, akihez vissza lehetett futni, ha elbizonytalanodott a világ ügyes-bajos dolgai között. Lehet, hogy eltöltött több-kevesebb időt a nagyszülőknél, vagy az ismerős családokkal szervezett közös programokon, de eddig mindig valóságosan is jelen volt a gyerek életében a két legfontosabb személy: az anyja és az apa.

Hányszor hallani, látni a játszótéren, hogy a gyerek próbálgatja magát. Az anyja féltő-óvó tekintete követi, legszívesebben nem engedné fel arra a magas játékra. Az apa viszont hagyja, hogy kisfia felmásszon egyedül a nagy csúszdára. Ő mutatja a fogásokat, buzdítja, büszkén segíti a gyermeket. Az anyák azért szeretik a gyermeküket, mert vannak, az apák az erőt, a bátorságot, a felfedezést, a kihívásokat mutatják meg a gyermeküknek.

Milyen fontos a gyermek életében ez a „két különböző” szeretet! Ő maga is érzi, hogy nagyon jó így neki! Sőt ! Csak így jó neki ! Mégis vágyik valami másra!

Egyszer csak azt mondja, hogy óvodás szeretne lenni, pedig igazi élményei nincsenek az óvodai életéről.

Vajon mi hajtja?

Az őszinte, bizalommal, elfogadással, szeretettel teli légkörben a gyermek három éves kora körül már maga is igényli, hogy kilépjen a féltő családi légkörből. Érdeklődik az őt körülvevő tárgyak,

események iránt, vonzza a gyerekekkel, főleg a kortársakkal közös tevékenység. Bizalommal és rendkívüli érdeklődéssel fordul a VILÁG felé.

Az a kisgyermek, aki azt tapasztalta eddig, hogy megbízhat az őt körülvevő felnőttekben, elhiszi, hogy akár egy idegen is tud neki segíteni, ha gondja van. Elfogadja, hogy a szülei csak egy időre mentek el, és újra visszajönnek, mert már akkor is fel tudja magában idézni az anyja és az apa képét, ha azok nincsenek jelen.

Ezen kívül is nagyon sok mindent tud már !

Szaladgál, rúgja a labdát, ugrál, szökdel, különböző magasságú tárgyakon fel-le lépdél, felmászik a létrán, lépcsőn. Mindig sok a dolga. A nagy mozgások mellett egyre finomabb mozgásokra is képes. Lapozza a mesekönyveket, nagyméretű gyöngyöt fűz, rajzol, gyurmáz, fest, ollóval nyirkál. Rajzain, festményein megjelennek a pontok, vonalak, körök. Zenére táncolni kezd, tornázó mozdulatokat végez. A legtöbb műveletnél ugyanazt a kezét használja.

Jól lehet vele beszélgetni.

Közismert tárgyakat nevez meg, tudja, hogy azokat mire lehet használni. Érti a kérdő, tagadó, tiltó, kéri kifejezéseket. Nagyon szereti az egyszerű meséket, sőt újból és újból kéri azokat. Két-három szavas mondatokat alkot. Tudja a nevét. Sokat beszél, kérdez. Nyugtalanává válik, ha nem figyelnek rá vagy nem értik meg.

Egyre jobb megfigyelővé válik. Kiválasztja magának a játékot, a könyvet. Egyedül is játszik, bár gyakran váltogatja a tevékenységeket, szerepeket oszt a felnőtteknek. Megérti és teljesíti az egyszerű kéréseket. Röviden el tudja mondani, hogy mit csinál. Eljátssza a felnőttek cselekvéseit. Remek „teát-fagyit” készít, ügyes és győztes „sárkányölő”. Gondos „anyuka-apuka”.

Felismeri saját magát képről vagy a tükörben. Az ismerős tárgyakat funkciójuk szerint összerendezi. Szeret darabos ételt szedni a tálból, teríteni, a tányérhoz pakolni a kanalat, villát, poharat. Kanállal eszik, segítség nélkül iszik pohárból. Szívesen nyitogatja az ajtókat, fiókokat, fáradhatatlanul rakosgatja a tárgyakat. „Én akarom” - mondja - és elkezd levetni a cipőjét, kabátját, nadrágját. Segítséggel használja a mosdót és a WC-t, rendkívül szeret kezét mosni, törölközni viszont már nem annyira.

Ennyi nagyszerű teljesítmény! Hisz még most volt pici baba!

Az első három éve alatt rengeteg mindent megtanult a családban, de most már szüksége van a nagyobb térre, a több kihívásra, várja őt a Világ, hogy felfedezhesse.

Várják a társak!

Megfigyeli, hogy más gyerekek hogyan játszanak. Rövid ideig be is kapcsolódik, de inkább csak egymás mellett tevékenykednek.

Saját játékát, holmiját védi, nem nagyon szereti átadni. A tárgyaknak szimbolikus jelentést ad, bármiből lehet hajó, repülő, busz, ház.

Szívesen vesz részt egyszerű csoportos tevékenységekben. Rövid énekeket, mondókákat mondogat. Tapsol, táncol, nagyon szereti az utánzó mozgásokat.

Most már tudja, hogy ő kisfiú vagy kislány. Ismerkedik más felnőttekkel, vágyik saját kortársai közelségére.

A gyermekek eltérő ütemben fejlődnek, ki lassabban, ki gyorsabban. Az egyik gyermek önállóbb, a másik pedig szép tisztán beszél. Mint ahogy az eper és a cseresznye is gyümölcs, de mégis mindkettő más. Az egyik kisfiú, a másik kislány. Van, akinek 2-3 testvére is van, és akad olyan, akinek egy sincs. A legtöbb gyermek minden gond nélkül születik meg, és előfordul, hogy nehézségek adódnak. És akkor még nem is beszéltünk a szűkebb és tágabb környezeti és társadalmi hatásokról.

A kisgyermek akkor tud az óvodai életbe bekapcsolódni, ha el tudja különíteni saját magát a környezetétől, ha tudja, hogy ő másvalaki, mint a többiek.

Megjelennek az önállósodási törekvések, szülei nélkül is el tud tölteni néhány órát. Kellő belső képzelettel bármikor odavarázsolja a szeretett személyt.

Az óvodában a gyermek kortársai között tanulja meg a legalapvetőbb együttélési szokásokat.

A társas együttélés, a közös tevékenységek megkínálják, hogy bizonyos tulajdonságokat hangsúlyozottabban alapozzuk meg: ilyen a másokat toleráló magatartás, a megértés, azonosulás, az alkalmazkodás, az együttérzés, segítőkészség, az egyéni szükségletek felismerése, és az ezek érvényesítését elősegítő egyezségek, módszerek elsajátítása.

Belátható, hogy ezek a kíváncsi személyiségjegyek csak a család és az óvoda együttműködésével alakíthatók ki.

Készülünk fel az óvodára! Sétáljunk el gyakran az óvoda felé. Beszélgessünk arról, hogy mi minden fog ott történni. A játszótéren kérdezősködünk, hogy kik lesznek óvodások. Játsszuk el a babákkal, játékallokkal az óvodai élet egy-egy eseményét. Keressünk olyan könyveket, amiben egyszerű, rövid ovis történetek szerepelnek.

Kerüljük az olyan felszólításokat, hogy „majd az óvodában!” Ne

ezen a nyáron akarjuk a gyermeket leszoktatni a cumiról vagy az alvós játékaról. Elég lesz neki az óvodai életmódot megszoknia!

Minden új ovisnak nagy feladat az óvodai életritmus megismerése és elfogadása.

Gondoljuk csak végig, milyen lenne, ha nekünk felnőtteknek hirtelen kellene egyszerre kezét mosnunk, pisilni menni, enni, udvarra menni, öltözni, vetkőzni, pihenni, játszani a kollégáinkkal! Természetesen, nem is várjuk el rögtön az együttes cselekvést mi sem, azonban arra nagy hangsúlyt fektetünk, hogy minden tevékenységnek kialakuljon egy szertartásrendje, rítusa és ritmusa. Az életkorhoz igazodó napirend biztosságot nyújt a gyermekeknek. Könnyebben eligazodnak a tevékenységek között, egyfajta időérzékeléshez segíti a gyermeket.

Az óvodai csoportban a gyermekeknek meg kell találniuk a saját helyüket is. Megkülönböztetik magukat másoktól, megismerik a társakat, kedvenc tevékenységek között válogathatnak. Kis társaik között lesznek, akik mások, több egyéni megsegítésre van szükségük. Megtanulják a velük foglalkozó felnőttek nevét, kiválasztják, hogy kinek bújnak az ölébe, ki segíthet nekik öltözni, ki simogathatja, amikor alváshoz készülődnek. Mindehhez óvodánkban a barátságos, családi, szeretetteljes, derűs légkör kialakítására, a kisgyermek befogadására és elfogadására törekszünk.

Az óvoda nem helyettesíti, hanem kiegészíti a családi nevelést. Ezért nagyon fontos, hogy a felnőttek is megismerjék és elfogadják egymást. Bízunk egymásban, és minden cselekedetünket a gyermekek érdekeinek figyelembevétele jellemezze.

Az óvodai beszoktatás nagyon jó lehetőség arra, hogy a szülők megmutassák az óvodai dolgozóknak, hogy ők eddig a saját gyermekükkel, otthon hogy szoktak inni, enni, öltözni, vetkőzni, játszani, vécézni. Milyen egyéni rituálék alakultak ki, hogyan szólítják, kérik, figyelmeztetik a gyermeket otthon. Mindezt az óvodai környezetben figyelhetik meg az óvó nénik, daduskák. Elleshetik az apróbb fogásokat, amivel motiválják, buzdítják, támogatják a gyermeküket a szülők. A beszoktatás nem arról szól, hogy az óvónéni beszélget egy-egy szülővel, és próbál információkat gyűjteni, vagy a szülő kívülről figyeli a gyermekét, esetleg küldi játszani, hanem arról, hogy a szülők megmutatják nekünk - idegeneknek -, hogy eddig a dolgok hogyan történtek a gyermekkel.

Bátorítok minden szülőt, hogy a beszoktatás első napjaiban váljanak óvodásokká! Csináljanak mindent együtt a gyermekkel. Nincsen annál kedvesebb látvány, mint amikor komoly felnőtt, rettenetesen komoly beosztását elfelejtve kucorog a gyermekével, és vidáman épít, rajzol vagy mesét hallgat. Egyébként is a gyerekeknek mi anyá és apa vagyunk, és nemigen foglalkoznak az iskolai végzettségünkkel vagy beosztásunkkal. Ők azt szeretik, amikor saját kisgyermekkorukat boldog és elégedett kisgyermekként élhetik meg nap mint nap. Nekik nincs idejük a kísérletezésre, ők most kisgyermek, most találkoznak először a tágabb környezettel. Az első napok után aztán következhetnek az ovis hétköznapiak. Bízunk az óvodai dolgozóban, ők segítenek abban, hogy érezzük, mikor lehet a gyermektől pár órára, később egész délelőttre, aztán egész napra elválni.

Néha a szülőknek nehéz beszokni az óvodai életbe. A gyerekek ebben sokkal talpraesettebbek nálunk, hiszen ők a saját közegükben mozognak, minket meg befolyásolhatnak eddigi tapasztalataink, félelmeink, feltevéseink.

Bízunk a gyermekükben, jól fogja csinálni!

Hiszen ezt szeretné! Óvodás akar lenni!

Ehhez kívánok minden családnak nagyon sok türelmet és örömet!

Majer Györgyné - óvodavezető

Útjelzők nyomában, Tökre

A Budavidék Zöldút Szövetség céljainak eléréséhez egyik legfontosabb feladata, a Zsámbéki-medence területén túrázásra alkalmas útvonalak feltárása, kijelölése, illetve ezek térképi ábrázolása és helyszíni útjelzőkkel való ellátása.

A jelenleg kijelölt útvonalakon háromféle útjelzőt találunk. Egy rövid, a töki romhoz vezető képzeletbeli kirándulás alkalmával szeretnénk bemutatni ezeket.

Ez az útvonal szinte teljes hosszában útjelzőkkel jelzett, kivételt képeznek a szántóföldi utak olyan kereszteződései, ahol a mezőgazdasági gépek nem tudják kikerülni őket. Ezen a néhány helyen a térképre kell hagyatkoznunk. Az útfelszín minősége egyelőre ezen az útvonalon is változó. Egyeztetéseink szerint a gazdálkodókkal közösen kiemelt figyelmet fordítunk erre a szakaszra az éves fenntartás érdekében végzett munka során, és közösen keresünk pályázati lehetőséget az utak megfelelő kialakítására és karbantartására.

A háromféle útjelző közül az első sósókúti mészkőből készült, az egykori mérföldkövekre emlékeztet. A második változat kevésbé rongálható, kőhatású műkö oszlop, a harmadik fából készült, ideiglenes útjelző. Célunk, hogy az első körben kihelyezett sósókúti mészkőből készült oszlopokat és az ideiglenes útjelzőket új, az időjárás viszontagságainak és a rongálóknak ellenállóbb oszlopokra cseréljük. Ennek érdekében időről időre meghirdetjük oszlop örökbefogadási akciónkat, melyben önkormányzatok, vállalkozások és magánemberek segítségét kérjük. Az oszlopokon a BVZ embléma mellett megtalálhatók az egyes útirányokba mutató nyilak felett az arra fekvő legközelebbi települések nevei, illetve az oszlop hátoldalán az adományozó neve, akinek a

segítségével a helyes irányról értesülhetünk. A Telki-Tök közötti útvonalon elhelyezkedő útjelzők különlegesen arról, hogy mivel ez a szakasz közös az országos zarándokúttal, a Mária úttal, a két szervezet együttműködésének egyik eredményeként, több közös bejárás alkalmával a Mária út útjelzői is felfestésre kerültek oszlopainkra.

Ahogy a Perbálba vezető útleírásban már szerepelt, a telki Pipacsvirág Iskola elől indulva, a Napsugár utcán át, a szennyvíztelep előtt elhaladva kanyarodunk rá a Páty-Budajenő szekérútra, és azon Budajenő felé fordulunk. Budajenőn, a Telki-Budajenő határon egykor állt kis kápolna romja, a tűzoltószertár (mellette régi lóikötő és itatóvályú kőből!), az egykori bécsi skót bencések rendháza (ma iskola), jobbra kis kitérővel a Magtár mellett elhaladva érjük el a főtca végétől induló szántóföldi utat.

Az útjelzőket követve kanyargunk a földúttal együtt, a fennsíkon lévő oszlopnál Tök felé fordulunk. Az út a Budajenői patak mentén

Töki rom

Patak menti út

Ideiglenes útjelző

Kőhatású műkö oszlop

halad, mely fasorokkal kísért, kis rétekekkel tagolt kellemes klímájú terület. Átkelünk a Békás-patakon a felette ívelő kőhídon, majd tovább haladva jutunk el a romig, ahová letérünk megpihenni.

A román stílusú templom vélhetően a XIII. században épült, hajdan a Domonkos-rend temploma lehetett. Tök községtől északkeletre, szabad fennsíkon épült. Korábban szőlő, jelenleg szántóföld veszi körül. A téglalap alaprajzú hajóhoz félköríves

szentély csatlakozik, – melyet a 2000-ben történt műemléki felújítás során megerősítettek –, felmenő falai azonban számos helyen leomlottak. Hiányzik a szentély középső része, a teljes nyugati homlokzat, valamint a hajó északi és déli falának nyugati szakasza. A még álló falak öt-hat méter magasak. A vegyes kőfalazat meglévő sarkai faragott kváderkövekből rakottak. Külső és belső falfelületein számos gerendalyuk figyelhető meg.

Ha idáig elkerekeztünk, érdemes ellátogatnunk Tökre is. Az út a töki lovarda mellett vezet tovább, ahol gyakran szerveznek lovas programokat, illetve étkezési lehetőséget is találunk. A csárdával szemben gyönyörű pincsort találunk.

Sóskúti mészkő oszlop

A jelzők segítségével a Kossuth Lajos utcáig jutunk el. Jobbra az utcába befordulva juthatunk el a Kútvölgy térre, ahol megcsodálhatjuk a szépen felújított barokk református templomot és a tér közepén megkereshetjük a Kútvölgye forrást, majd az idevezető úton térhetünk haza.

Sóskúti mészkő oszlop

A bemutatott útvonal két előttünk álló feladat miatt is igen fontos. Terveink szerint ősszel, önálló zöldútsávvá alakítjuk a Páty-Budajenő kettős fasor közötti bozótossá vált egykori szekérút szakaszt. Ezzel reményeink szerint a mezőgazdasági forgalomtól elzárt minta útszakaszt hozunk létre, melynek mentén a jövőben egy, a Zsámbéki-medence agrárkultúráját és agrártörténeti emlékeit bemutató tanösvény létesítését tervezzük.

A Szövetség anyagi helyzetének megerősödésével a másik, kiemelt fontosságú teendő a Békás-patak hídjának mielőbbi javítása, megerősítése. A boltívből kihullott zárókő miatt lyuk keletkezett, ami statikailag is gyengíti a híd szerkezetét. Az áthaladásnál figyelni kell! A híd elgyomosodott környezetének megtisztítására a közeljövőben egy közös akciót szervezünk a Zöldút Szövetség tagjaival és támogatóival.

Kapovits Judit, Láng Noémi

Újabb VB-sikerek

A Telki Se Sport Tánc csapata nagyon szépen szerepelt Veszprémében a 2011. évi Modern Táncsportok Világbajnokságán Péterfy Judit vezetőedző elégedett volt tanítványaival és az elért eredményekkel.

Idén is a tőlük megszokott gyönyörű eredményeket hozták a gyerekek.

Két világbajnoki címmel tértek haza:

- Benák Inez- Barta Péter páros: a Sport Rocky mini páros kategória győztese
- Badics Jázmin - Benák Inez - Illés Lili - Tóth Angéla: a Sport Rocky youth kiscsoport győztese.

Két világbajnoki ezüst érmet szereztek:

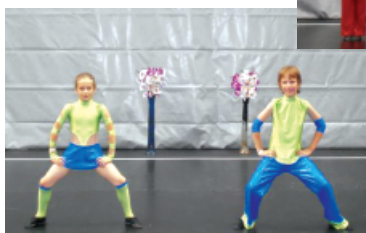
- Illés Lili - Bellágh Barnabás páros: a Sport Rocky youth páros kategória ezüst érmesei
- Balogh Flóra – Balogh Indra – Tímár Judit – Tímár Anna – Wollák Georgína: a Sport Rocky youth kiscsoport második helyezettei.

Egy világbajnoki bronzéremmel gazdagodtak:

- Brassó Zita - Jére Kinga – Persányi Nóra: a Sport Rocky youth kiscsoport harmadik helyezettei.

Gratulálunk a versenyzőknek és edzőiknek, Péterfy Juditnak és Hortobágyi Orsolyának.

Mint megtudtuk, augusztus utolsó két hetében délelőtti edzésekkel kezdik meg a felkészülést Telkiben. A csapat várja 5-15 éves korig azokat a lányokat és fiukat, akik szeretnék kipróbálni ezt a látványos sportot.

Anyatejes világnap

Kedves Édesanya!

Szeretettel meghívjuk 2011. augusztus 23-án 10 órakor kezdődő, az Anyatej Világnapja alkalmából tartandó rendezvényre!

Helyszín: Topi Sárkány Játsszóház, Telki, Kórház fasor 24.

Telki község védőnői

„Magasztalni kell az anyát,
Akinek szeretete nem ismer határt,
S akinek az emlőin nevelkedik
az egész világ”

(Gorkij)

Óvoda avató és nyárbúcsúztató utcabál

2011. augusztus 28., vasárnap délutántól késő estig Óvoda avató és nyárbúcsúztató utcabál lesz a telki Pipacsvirág Általános Iskola előtti parkban.

Program:

16 órától

Gyerekprogramok:

- arcfestés
- aszfaltrajzverseny
- kézműves foglalkozások: növényiszövé, Telki címerének feldolgozása gipszre, agyagba és textilre
- textil társasjáték, ördöglovakatok

Egészséges finomságok árusítása:

Az egészségtudatos táplálkozás tanulható - ebben nyújt segítséget Borka Gabi, aki már évek óta fehér liszt és fehér cukor nélkül főz családjának. Az érdeklődőknek szívesen ad tanácsot, recepteket, sőt meg is kóstolhatjuk az így készült finomságokat.

Iskolai bolhapiac gyerekeknek:

Ha meguntad az iskolatáskádat, de még jó állapotban van, ha már nincs szükséged az olvasókönyvre, de más hasznát veszi, ha kinőttesd az ünneplő ruhád, de szívesen odaadnád, hozd el bátran, és cseréld el olyan tanszerekre, taneszközökre, amikre neked van szükséged!

19.00

Az öreghegyi új óvoda hivatalos átadóünnepsége, beszédet mond Deltai Károly polgármester

19.30

Stand-up comedy nyári élményeinkről és a várva várt iskolakezdekről – közreműködik **Janklovics Péter**, a Dumaszház humoristája

20.00

Hagyományteremtő nyárbúcsúztató utcabál.

A fergeteges buliról és tánczenéről az idei Telki Fesztiválon nagy sikerrel szerepelt pécsi No More Blues együttes gondoskodik, ezúttal fűvös szekcióval és számos háttérénekessel kiegészítve.

Természetesen lesz most is számos finomságot kínáló büfé és kürtőskalács, szomjúságunkat a Telki Borklub standján olthatjuk.

Köszöntsük egy közös mulatsággal új óvodánkat és a tanévet, búcsúztassuk el tánccal a nyarat!

Móczár Gábor

SuliTÁBOR

Napközis tábort szervezünk telki iskolásoknak, a Telki Iskolában.

Időpont: augusztus 1-5-ig és augusztus 8-12-ig.

Változatos programokkal - kézműves foglalkozásokkal, természetjárással, sportjátékokkal, buszos kiruccanásokkal - várjuk a jelentkezőket!

Érdeklődni: Dorogi Lillánál (dorogililla@freemail.hu) és Tóth Attilánál (06/ 30-503-7525) lehet!

KIADJA:

Telki Községi Önkormányzat
2089 Telki, Petőfi utca 1.

FELELŐS KIADÓ:

Telki Község polgármestere

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Szilágyi Balázs
Tel.: (70) 530-5644
telkinaplo@telki.hu

MUNKATÁRSÁK:

Bognár Annamária
Cseresnyés Ágnes
Kamlah Szilvia
Koltai Piroska
Rédey Iván

Nyomdai munkák:
SOLONG Press Kft.

**Klímatechnika
Tiszta levegőt mindenkinek!**

Klímakészülékek

- fertőtlenítése
- karbantartása
- telepítése
- gyors és szakszerű javítása

**Rugalmas időpont egyeztetéssel /délután,
hétvégén is/**

**Hetey László Telki
06/30/985-9060**

**Urológia
mindenkinek**

Urológiai magánrendelés

Telki központjában a főút mellett.

Cím: Telki, Kórház fasor 24, első emelet Szolgáltatóház

Rendelési idő:

Kedd és Csütörtök 16.00-tól 18.00 óráig

Bejelentkezés: 06-30-911-3550

urologia@urologiamindenkinek.hu

www.urologiamindenkinek.hu

A tevékenységünkkel kapcsolatos
részletes információt a honlapunkon
találják meg.

Következő lapzártánk várható időpontja:

augusztus 11.

Elérhetőségeink változatlanok: telkinaplo@telki.hu

telkinaplo@gmail.com

(a nagy tárhelyet igénylő fotók, fájlok számára)

állatorvosi rendelő

Telki, Harangvirág u. 26.
dr. Dobsa Aladár

(26) 372 486
(30) 867 0718

- kisállatok
alapellátása
- védőoltások
- microchip behelyezése*
- állatútlel
- állatgyógyszerek
- szaktanácsadás

k, cs: 17-19, szo: 9-12

* év végéig kedvezményell

**Klapka Állategészségügyi Központ
Állatorvosi rendelő és kutyakozmetika**

2092 Budakeszi, Klapka u. 2.
telefon: 06 (23) 451 103
www.allatorvos.net

Nyitva tartás: H-P 10-20, Szombat 9-12, Vasárnap 14-17 óráig

LÉGÚTI ALLERGIA ÉS TÜDŐGYÓGYÁSZAT

MAGÁNRENDELÉS BUDAJENŐN

Asthma, szénanátha, hörghurut, tüdőtágulás kivizsgálása,
és kezelése, tanácsadás, légzésfunkció mérés.

Rendelés: hétfő 18.00-20.00

Bejelentkezés: 06-30-291-8414

Dr. Egerszegi Sándor ov.főo.

2093 Budajenő, Szőlőhegyi út 1.

Lapzártánkig született:

- Eisenbart Gábor és Nyitrai Orsolya gyermeke: Eisenbart Hanna; – Dr. Hevesi Viktor és Bodeanu-Kovács Andrea gyermeke: Hevesi Bernárd;
- Nesselfeld Jenő és Nesselfeld Zsófia gyermeke: Nesselfeld Benjámín
- Gerhát Balázs és Ladányi Zsófia gyermeke: Gerhát Kristóf Balázs; – Bodnár Balázs és Héri Edit gyermeke: Bodnár Botond;
- Tótváradi Zsolt és Pataky Enikő gyermeke: Tótváradi Csenge Anna; – Shabbir Ghulam és Sági Enikő gyermeke: Shabbir Dániel; – Molnár Csaba és Szmolár Gabriella gyermeke: Molnár Botond;
- Lukács Lóránt és Lukács - Balog Orsolya gyermeke: Lukács Lóránt; – Mete Bülent és Mete Réka gyermeke: Mete Ziya

Gratulálunk!

Telki története az Árpád-kortól kezdve

„...a hit lelke”

Telki történetének megismeréséhez az egykori bencés monostoron keresztül vezet az út.

A magyar nép lelkébe a krisztusi hit magvait vándorlásuk során görög és szláv szerzetesek ültették el. A honfoglalás után a kereszténység megismerése a nyugatról hozott keresztény foglyok, majd a görög, bajor és szláv térítőpapok révén terjedt.

Az ország megtérése Szent István apostoli munkásságának volt végső soron az eredménye. Apja, Géza fejedelem határozatlan és inkább politikai célzatú kezdeményezésére alapozva, erős kézzel, elszánt akarattal, meggyőződéses hittel vezette népét a keresztényi igazság ösvényére.

A magyarok honfoglalásakor a krisztusi szeretet és az igazságosság keresésére létesült európai egyházak az elvilágosodás veszélyével álltak szemben. A szerzetesi élet teljesen hanyatlott, sok kolostor elnéptelenedett, mások pedig a 9.

század vége óta napirenden lévő barbár betöréseknek, az arabok, vikingek (normannok), szlávok és magyarok „kalandozásainak” estek áldozatul.

A kor esdeklő litániájában fohász szállt az éghöz:

„... a normannok dühétől és a magyarok nyilaitól... ments meg Uram lelkeinket.”

Még ebben a században hatalmas szellemi mozgalom indult meg. Eszménye Szent Ágoston égi boldogulásra vezető egyesülése, és Krisztus földi birodalma, törekvése pedig Isten országának, a világi hatalmasságo-

kon uralkodó nemzet feletti egyetemes egyháznak kiépítése volt. Eszközei az erkölcsök javításában, a hit elmélyítésében, a pogány népek megtérítésében, majd a keresztényeket Krisztusban egyesítő Anyaszentegyháznak a világi hatalom alól való függetlenítésében rejlett.

Az egész Európát átható nagy szellemi mozgalmak, a keresztény gondolat és a katolikus (egyetemes) egyház reneszánszának harcos katonái a X. században újjászületett Szent Benedek rend hittel és buzgalommal telt tagjai voltak. Két Szent Benedek vett részt az egyházi élet megreformálásában: az anianei szent és a X. században élt nursai szent, kinek reguláihoz tért vissza az egyház a XI. században. A kolostori élet, a káptalan lett a városlakó világi papság általános életformájává. Ez az átalakulás a Cluny monostorából kiinduló reform mozgalomnak volt a következménye. Szent Benedek fiai a rendalapító elvei szerint gazdasági karitatív, térítő, oktató és tudományos munkát végeztek, s a politikában is érvényesítették befolyásukat.

Németországban a bajor kolostorokat újjászervező, szigorú erkölcsű Szent Wolfgang regensburgi püspök, a magyarok első térítő papja és Szent Adalbert magdeburgi püspök volt az egész Európát elárasztó vallásos irányzatnak, a szerzetesi reform és az univerzális egyház gondolatának legbuzgóbb harcosa. Az ő tanítványuk volt Szent Henrik császár és nővére, Boldog Gizella magyar királyné. Maga szent királyunk is ebben a szellemiségben nevelkedett, és érthető, hogy elsősorban a cluny- szellemű bencések letelepítésére, kolostorok alapítására törekedett. E szerzetesrend volt hivatott a pásztorkodó életformát levető magyarság mezőgazdasági munkára való nevelésére, a vallásos- erkölcsi értékek átadására, az emberszeretet ápolására, az emberiség földi jólétének és hitbeli gyarapodásának elősegítésére. (Jelmondatuk: ora et labora - imádkozzál és dolgozzál).

Pontosan nem tudjuk, hogy a Szent Istvánról elnevezett telki monostort mikor alapították. Vannak híreink arról, hogy már Géza fejedelem hívta be az európaszerte híres szerzeteseket Írországból, melyet akkor latin néven Scotia-nak neveztek. Ők títusterveket hoztak magukkal, és ezeket építették fel hazánkban. A telki monostorral egyidőben épült a mai Szlovákia csallóközi területén a Deáki monostor temploma. Itt teljes épségében látható, miképp nézett ki a mi monostorunk! A monostor első oklevélbeli említése 1198-ban történik. Ekkor azonban már működő kolostorról lehetett szó. Feltételezve az akkori építés ütemét, már 100 éves is lehetett! Ebben az oklevélben III. Ince pápa Jób esztergomi érseknek írt, hogy orvosolja a telki monostorban tapasztalt bajokat és állítsa vissza azt a régi fényébe. Valóban már több évesnek kellett lennie, s az évek alatt kialakult jólét következtében keletkeztek az áldatlan viszonyok.

bencés címér

Szent Benedek-medál

Ora et labora -
Imádkozzál és dolgozzál -
Szt. Benedek rendi
szerzetesek jelmondata

Pannonhalmi alapítólevél